

Comisia Electorală Centrală

REFERINȚĂ

pe marginea contestației nr.CEC-10/28 din 21.10.2016, depuse de domnul Vadim Filipov, reprezentant cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală
al concurentului electoral Igor Dodon

La 21 octombrie 2016, domnul Vadim Filipov, reprezentant cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al concurentului electoral Igor Dodon, a depus o contestație în care susține că concurentul electoral Maia Sandu ar fi încălcat prevederile art.47 alin.(2¹) din Codul electoral, motiv pentru care, opinează autorul contestației, se impune, potrivit art.69 alin.(4) lit.d) din Codul electoral, aplicarea sancțiunii de anulare a înregistrării.

În motivarea contestației, autorul acesteia face trimitere la o serie de declarații publice ale unor oficiali ai Parlamentului European aferente scrutinului prezidențial din 30 octombrie curent, dar și cu privire la susținerea de către aceștia a Maiei Sandu la aceste alegeri.

De asemenea, în contestație se face referire la o postare de pe contul de twitter și facebook al Partidului Popular European (PPE), în care Maia Sandu apare în poze alături de cancelarul federal Angela Merkel, de Președintele Consiliului European Donald Tusk, de Președintele Comisiei Europene Jean-Claude Juncker, urmate de un mesaj cu privire la susținerea de către liderii acestui partid a prezidențialului PAS.

Prin aceasta, în opinia autorului contestației, "Doamna Sandu nu doar că, a admis implicarea persoanelor străine în agitație electorală, dar a întreprins toți pașii necesari pentru ca acest lucru să fie posibil și anume: s-a deplasat la întrenuirea acestora, le-a prezentat informația despre sine, s-a afișat alături de ei, a solicitat susținerea acestora, nu a obiectat împotriva afișării pozelor de către oficialii europeni

Comisia Electorală Centrală
Intrare Nr. CEC 10/28R
25 octombrie 2016

ora
10⁰⁰

pe paginile sale de facebook cât și în privința mesajelor de agitație electorală, a admis ca echipa să să răspândească în spațiul virtual poze și mesaje de susținere, într-un final pentru a ca toate acestea să fie preluate de cât mai multe posturi de știri.” [ortografie originală – s.m.]. De asemenea, autorul contestației subliniază că ”[...] Maia Sandu cu certitudine a plecat la Bruxelles și Maastricht întreprinzând acțiuni de promovare politică, chiar de agitație electorală [...]”, iar drept justificare pentru o atare constatare servește acel fapt că ”[...] aceștia [oficialii Parlamentului European, Angela Merkel, Donald Tusk, Jean-Claude Juncker – s.m.] cunosc că, doamna este candidat la funcția de Președinte și își manifestă susținerea pentru aceasta”.

De asemenea, autorul contestației susține că, prin participarea domnului Oazu Nantoi la dezbatările la postul de televiziune Moldova 1 în calitate de reprezentant al Maiei Sandu, s-ar fi încălcat prevederile Codului electoral, întrucât, subliniază acesta, ”[...] legea prescrie că, concurentul electoral poate face agitație fie personal fie prin intermediul persoanelor de încredere, înregistrate oficial”, or concurentul electoral Maia Sandu nu a înregistrat pînă în prezent vreo persoană de încredere. Domnului Oazu Nantoi i se impută și acel fapt că, aflîndu-se în platoul postului de televiziune Moldova 1, ”[...] fără a fi întrebat de nimeni, cu titlu de agitație electorală, a menționat că, Maia Sandu este plecată la Bruxelles”, ceea ce, în viziunea autorului sesizării, este ”neclar”.

Nu în ultimul rînd, autorul contestației susține că pozele în care Maia Sandu apare alături de Merkel, Tusk și Juncker ar fi fost răspîndite în spațiul virtual de către susținătorii Maiei Sandu, drept exemplu fiind adus ”[...] un oarecare Artur Gurău, responsabil de promovarea campaniei Maiei Sandu [...]” și totodată ”[...] membrul echipei Maiei Sandu [...]”, concluzii la care autorul contestației ajunge urmare a accesării paginii web www.maia.sandu.com.

Examinînd argumentele prezentate în contestație, constat că autorul contestației înțelege eronat prevederile cadrului legal în materie electorală, prin urmare calific contestația depusă ca fiind neîntemeiată, cu necesitatea respingerii acesteia, din considerențele ce vor fi dezvoltate în cele ce urmează.

1. Potrivit art.47 alin.(2¹) din Codul electoral, *"Se interzice concurenților electorali să implice sub orice formă persoanele care nu sunt cetățeni ai Republicii Moldova în acțiunile de agitație electorală."*

Utilizând metoda textuală sau literară de interpretare a legii, reliefăm că, pentru a se circumscrive dispozițiilor art.47 alin.(2¹) din Codul electoral, concurrentul electoral Maia Sandu trebuia să întreprindă acțiuni de implicare a persoanelor care nu sunt cetățeni ai Republicii Moldova în acțiuni de agitație electorală.

Semnificația verbului *"a implica"*, conform Dicționarului explicativ al limbii române și cu referire la persoane, este de *"a antrena în mod conștient (într-o chestiune sau într-o situație nedorită); a amesteca pe cineva într-o afacere neplăcută sau necinstită, într-un proces etc."* [DEX 2009].

Așa fiind, pentru a cădea sub incidența art.47 alin.(2¹) din Codul electoral, un concurrent electoral urmează să întreprindă acțiuni fie directe, fie indirecte, de antrenare a persoanelor care nu sunt cetățeni ai Republicii Moldova în agitația electorală. Aceste acțiuni trebuie să fie de natură proactivă, astfel încât, din perspectiva unui observator independent, să nu rămână rezerve cu privire la faptul că anume concurrentul electoral a antrenat, a implicat persoane care nu sunt cetățeni ai Republicii Moldova în acțiuni de agitație electorală.

În speță, însă, nu putem vorbi de întrunirea acestor condiții. Concurrentul electoral Maia Sandu, într-adevăr, a participat, la invitația Președintelui PPE, la summitul PPE de la Maastricht, având întrevederi cu cancelarul federal Angela Merkel, cu Președintele Consiliului European Donald Tusk, cu Președintele Comisiei Europene Jean-Claude Juncker, precum și cu alții exponenți ai PPE.

Însă cunoșcind prevederile cadrului legal național aferent campaniei electorale, inclusiv interdicțiile existente cu privire la implicarea, sub orice formă, de către concurenții electorali a persoanelor care nu sunt cetățeni ai Republicii Moldova în acțiunile de agitație electorală, acționând concomitent în spiritul loialității față de prevederile legislației electorale din Republica Moldova, **Maia Sandu nu a întreprins**

nici o acțiune care s-ar circumserie direct sau chiar prin interpretare extensivă a legii restricțiilor statuante la art.47 alin.(2¹) din Codul electoral. Concurientul electoral nu a comunicat public nici măcar faptul că a avut întrevederi cu Angela Merkel, Donald Tusk și Jean-Claude Juncker, cu atât mai mult nu a făcut publice mesajele pe care le-a primit de la decidenții europeni.

Faptul că PPE a plasat pe contul său de twitter și facebook poze de la întrevederile Maiei Sandu cu Angela Merkel, Donald Tusk și Jean-Claude Juncker, dar și un comentariu potrivit căruia *"liderii PPE i-au urat binevenit și au manifestat suport pentru candidatul prezidențial comun de centru dreapta din Moldova – Maia Sandu"* (EPP leaders welcomed & voiced support for #Moldovan presidential common centre-right candidate Maia #Sandu) nu poate fi nicidcum imputat concurientului electoral Maia Sandu. Atât afișarea pozelor Maiei Sandu cu Angela Merkel, Donald Tusk și Jean-Claude Juncker, cît și comentariul PPE, reprezintă acțiuni care țin strict de PPE și de modul de comunicare a acestui partid. De altfel, Maia Sandu nici măcar nu a distribuit postarea de pe contul de twitter și facebook al PPE.

ACTIONAREA, de către concurientul electoral Maia Sandu, în sensul cenzurării informației pe care a publicat-o PPE, așa cum lasă să se înțeleagă autorul contestației, în afară de faptul că este o inepție, reprezentă, în egală măsură, o încălcare a prevederilor legislației naționale și internaționale cu privire la libertatea de exprimare, dar și un lucru inaceptabil din perspectiva valorilor pe care le promovează Maia Sandu.

Este de menționat că o interpretare *ad similis* a prevederilor art.47 alin.(2¹) din Codul electoral se regăsește deja în practica recentă a Comisiei Electorale Centrale, referindu-mă, în principal, la Hotărîrea nr.368 din 7 octombrie 2016 "Cu privire la contestația nr.CEC-10/4 din 4 octombrie 2016 depusă de dl Vadim Moțarschi, reprezentantul cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, dl Marian Lupu". *Obiter dictum*, considerentele ce au fundamentat soluția conținută în hotărîrea prenotată a

Comisiei Electorale Centrale sunt valabile, *mutatis mutandis*, și în prezenta cauză, întrucât, deopotrivă, nu există probe care ar demonstra utilizarea de către concurrentul electoral Maia Sandu a întrevederii cu Angela Merkel, Donald Tusk și Jean-Claude Juncker în materialele sale de agitație, precum și nu există vreo legătură cauzală între acțiunile concurrentului Maia Sandu și mediatizarea evenimentului prin raportare la art.47 alin.(6¹) din Codul electoral.

Din aceste motive, constatarea încălcării de către concurrentul electoral Maia Sandu a prevederilor art.47 alin.(2¹) din Codul electoral nu poate fi susținută.

2. Aserțiunile autorului contestației cu privire la faptul Maia Sandu "[...] *nu doar că, a admis implicarea persoanelor străine în agitație electorală, dar a întreprins toți pașii necesari pentru ca acest lucru să fie posibil [...]*"", precum și raționamentele care, în accepțiunea acestuia, conduc la formularea acestei concluzii, urmează a fi privite critice, întrucât reprezintă, deopotrivă, neadevăruri, judecăți de valoare fără un substrat factologic suficient și/sau constatări care nu sunt în măsură să conducă, din punct de vedere logic, la concluzia învederată mai sus.

De exemplu, afirmațiile cu privire la aceea că Maia Sandu "[...] *s-a deplasat la întrunirea acestora, le-a prezentat informația despre sine, s-a afișat alături de ei [...]*" nu reprezintă, din punct de vedere logic, o fundamentare a concluziei la care ajunge autorul contestației; ar fi chiar regretabil (și îngrijorător) dacă astfel de acțiuni (adică, deplasarea peste hotare și apariția în poze) ar fi considerate de către autorului contestației și/sau de către prezidențiabilul pe care acesta îl reprezintă ca fiind inaceptabile. Afirmația referitoare la solicitarea susținerii PPE reprezintă un neadevăr, iar cea cu privire la neobiectarea față de răspîndirea de către *echipa sa* a pozelor și a mesajelor de susținere nu este altceva decît o presupunere neprobată și speculativă.

3. Cu privire la aceea că, prin participarea domnului Oazu Nantoi la dezbatările la postul de televiziune Moldova 1 în calitate de reprezentant al Maiei Sandu, s-ar fi încălcat prevederile Codului electoral din motivul că, subliniază acesta, "[...] *legea prescrie că, concurrentul electoral poate face agitație fie personal fie prin intermediul*

persoanelor de încredere, înregistrate oficial", concurentul electoral Maia Sandu neînregistrând pînă în prezent vreo persoană de încredere, accentuez că se interpretează, iarăși, **în mod eronat prevederile legale**.

Și asta deoarece art.47 alin.(1) din Codul electoral prevede că de dreptul de a supune discuțiilor libere și sub toate aspectele programele electorale ale concurenților electorali, calitățile politice, profesionale și personale ale candidaților, precum și de a face agitație electorală în cadrul adunărilor, mitingurilor, întîlnirilor cu alegătorii, prin intermediul mijloacelor de informare în masă, prin expunerea de afișe electorale sau prin intermediul altor forme de comunicare **beneficiază toți cetățenii Republicii Moldova**, partidele și alte organizații social-politice, blocurile electorale, candidații și persoanele de încredere ale candidaților, nefiind, deci, vorba doar de concurenții electorali și persoanele de încredere ale acestora. Domnul Oazu Nantoi, fiind cetățean al Republicii Moldova, are și el dreptul de a face agitație electorală, inclusiv prin participarea, cu delegare de la concurentul electoral, la dezbateri la posturile publice și private de televiziune.

Mai mult decît atât, Regulamentul privind reflectarea campaniei electorale la alegerile prezidențiale din 30 octombrie 2016 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova, aprobat prin Hotărîrea Comisiei Electorale Centrale nr.181 din 6 septembrie 2016, nu prescrie că participarea în cadrul dezbatelor televizate din partea unui concurent electoral ar fi condiționată de existența (sau inexistența) calității oficiale de persoană de încredere, operînd, în mai multe elemente structurale ale actului normativ, cu formula de "reprezentant al concurentului electoral" [pct.7; pct.43; pct.45; pct.53].

Prin urmare, câtă vreme legea nu stabilește că agitația electorală poate fi făcută doar de persoanele de încredere înregistrate oficial și în măsura în care Maia Sandu l-a delegat pe domnul Oazu Nantoi să o reprezinte în cadrul dezbatelii de la postul de televiziune Moldova 1, nu se poate susține că ar fi fost încălcată vreo prevedere legală sau regulamentară.

4. Cît privește afirmațiile autorului contestației vizînd răspîndirea de către susținătorii Maiei Sandu a pozelor în care prezidențiabilul PAS apare alături de Angela Merkel, Donald Tusk și Jean-Claude Juncker, drept exemplu fiind adus "[...] un oarecare Artur Gurău, responsabil de promovarea campaniei Maiei Sandu [...] membrul echipei Maiei Sandu [...]", subliniez că Partidul Acțiune și Solidaritate are peste 7 mii de membri și sute de mii de susținători, iar cenzurarea acțiunilor acestora, în afară de faptul că este nelegală și, de principiu, inaceptabilă, este și imposibilă din punct de vedere practic.

În plus, este de menționat că pagina web www.maia.sandu.com la care face referire autorul contestației și de unde conchide precum că "[...] un oarecare Artur Gurău, responsabil de promovarea campaniei Maiei Sandu [...]" ar fi "[...] membrul echipei Maiei Sandu [...]" nu reprezintă altceva decît un fake, adică o pagină falsă, în privința căreia Maia Sandu a depus o plîngere penală la organul de urmărire penală a Ministerului Afacerilor Interne încă la începutul anului 2016.

Avînd la bază raționamentele expuse, în conformitate cu prevederile art.65-67 din Codul electoral și ale Regulamentului privind procedura de examinare și soluționare a contestațiilor de către organele electorale în perioada electorală, aprobat prin Hotărîrea CEC nr.3353 din 20 iulie 2010, solicit respingerea contestației nr.CEC-10/28 din 21.10.2016, depuse de domnul Vadim Filipov, reprezentant cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al concurrentului electoral Igor Dodon.

**Reprezentant cu drept de vot consultativ
al concurrentului electoral Maia Sandu**

24 octombrie 2016

Sergiu Litvinenco